

**Puerperam suffocationis hypochondriaco-hystericae periculo expositam /
... disputaturus Ludov. A August. Hahn.**

Contributors

Hahn, Ludwig August, 1675-
Slevogt, Johann Adrian, 1653-1726.
Universität Jena.

Publication/Creation

Jenae : [Lit. Gollnerianis], [1701]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/kvd4y2z8>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

2. D. B. V.

PUERPERAM
SVFFOCATIONIS
HYPOCHONDRIACO-
HYSTERICÆ PERICVLO

EXPOSITAM,

JVSSV ET AVTORITATE

*illustris ac gratiosissimæ Facultatis Medicæ
Jenensis,*

SVB PRÆSIDIO

JO. HADRIANI SLEVOGTII

HAEREDITARII IN Ober-Rosla/
M. D. ANAT. CHIR. ET BOTAN. P. P.
MED. PROV. SAX.

*Patroni, Præceptoris, & Promotoris sui
venerandi,*

PRO LICENTIA

HONORES DOCTORALES IMPETRANDI
SOLENNITER DISPVTVRVVS

LVDOV. AVGVST. HAHN

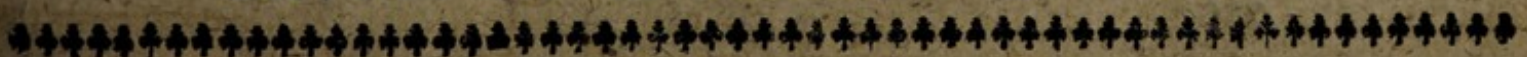
CAMBVRGO-THVRING.

PRACTICVS RONNEBVRGENSIS

HORIS ANTE ET POMERIDIANIS

IN AVDITORIO MAJORI

AD D. XXVIII. SEPTEMBR. ANNO M DCCI
ERVDTORVM EXAMINI EXPONET

2. D. B. V.

PRAELOQVIVM.

UT statutis academicis, publicum eruditio-
nis Specimen ab honorum doctoralium
Candidatis postulantibus, satisfacerem,
meditabar de *UNICORNU FOSSILI*
non minus, quod *MINERALE* vocant,
quam *ANIMALI* strictè dicto, & a *RHI-*
NOCEROTICO distincto, scriptiunculam, quæ Pa-
tronis profectum meorum aliqualem rationem redde-
ret.

Cum enim hætenus de origine istorum cornuum,
quæ passim apud rerum exoticarum Curiosos, sub varia
longitudine, figura atque consistentia reperiuntur, dubi-
tatum sit, ab aquaticone an terrestri animali decerpan-
tur, & claram lucem illustris *LUDOLFI* historia
Æthiopica huic controversiæ accendat: de altero
vero ex terra, vel undis quacunque ratione eruto, acriter
adhuc disputetur; & ab his quidem id vera animalis alicu-
jus pars; ab aliis autem naturæ saltem in bolari topha-
ceaque terra lusus statuatur; & rursus aliis utraque sen-
tentia, pro re nata, verosimilis habeatur: operæ certe pre-
tium videbatur, plurimos autores de hac materia inspec-
re, ut sobrium de unoquoque iudicium formari posset.

Primam autem mihi occasionem, cum cura de hac
materia cogitandi, dederat massa quædam, ante aliquot
annos prope Camburgum, Thuringiæ oppidum, ex lit-

tore Salæ fluvii, radicem montis ibi alluvie sua diruentis, protracta, & Domino Parenti meo oblata. Hæc crassitie brachium viri, longitudine tres ulnas æquabat; figura erat dentis elephantini, color albus, substantia lapidea quidem ad sensum, sed friabilis & tenera, prorsusq; elegans, ut nec B. Rolfincio, nec Danieli Ludovici unquam præstantior visa fuerit. Facta ulteriori loci perscrutatione, varia adhuc ossium animalis alicujus grandioris frustra reperiebantur; inque his præ cæteris notabiles erant sex dentes, adhuc maxillæ inhærentes; quorum singuli duas uncias pendebant, suaque duritie limam elidebant. Interjecto deinde tempore, haud procul Camburgo, in pago Timpling, una cum bene multis fragmentis osseo lapideis, cornu, duas ulnas longum, modice incurvatum, & non maxillæ, sed cranio, bovinum caput superanti, circa radicem narium innatum, ut minime pro dente quodam haberi posset, effodiebatur: eratque valde porosum, & ab albedine istius, supra dicti, multum recedebat.

Enimvero, cum accurata tractatio hujus thematis prolixiores pagellas, quam dissertationi academicæ hodie destinari solent, requirat; ideo temporis rationem habens, seposui istud tantisper, & præsentem potius casum hac vice explicandum mihi sumsi: Summum Numen devote orans, ut conatus meos felices esse jubeat.

SS)(r.)(S
HISTORIA.

Fœmina sanguineo phlegmatica, tenerioris quidem texturæ corpore, sed admodum foecundo prædita erat, ut vigesimum octavum ætatis annum nondum supergressa, jam novem liberorum mater salutaretur. Pepererat autem ultima vice cum ingenti difficultate puellam, mox fatis cedentem, & multis tunc incommodis, ex abundantia lactis atque lochiorum paucitate oriundis, fuerat afflicta. Post hæc denuo gravida reddita, gemellos utero gerebat, eorumque unum d. i. Januar. feliciter excludebat: alter vero manum dextram extra uterum protendens, cum ab obstetrice nulla ratione ad
A 3 situm

fitum, partui convenientem, redu-
 ci posset, & sequente die a conti-
 nuis validisque conatibus parturi-
 entis extinctus esset, tandem per
 instrumenta ferrea extrahebatur.
 Debilitaverant istiusmodi labores
 puerperam insigniter, & vexaba-
 tur insuper doloribus post partum,
 quos Nostrates *Schwehen* appel-
 lare solent, adeo vehementer, ut
 post irritum domesticorum reme-
 diorum usum, medici auxilio opus
 esset, quo etiam ægra optato cum
 successu fruebatur. Cum vero die
 quarto Jan. placentam pinguem
 comedisset, & semel iterumque
 vinum hornotinum ingessisset,
 post horæ lapsum ingentem abdo-
 minis inflationem, duorum capi-
 tum infantilium figuram referen-
 tem,

tem, una cum calore aucto corporis sustinebat, donec alvus bis soluta & uterus grumosum sanguinem excernens, molestiarum finem facerent. Die 5 dolebat caput cum vertigine, appetitus fere erat nullus, & oculorum acies post somnum aliquandiu retusior. Die 6 biberat in scia novellam & fæculentam cerevisiam, sibi que satis bene valere visa, maximam diei partem, obiter vestita, extra lectum consumserat: sed cum circa vesperam infans præter morem inquietus esset, quotiescunque mater ploranti mammas præbebat, toties ipsa ventris intumescientiam & tormina patiebatur, simul & lochia parcius procedere, manuq; quasi genitalia intus stringi sentiebat. Post
 medi-

mediam noctem a latrante cane
 terrefacta, primum de inexplicabi-
 li anxietate & imminente animi
 deliquio, hinc difficulter & cum
 roncho spiritum trahēs, de cuneo,
 in faucibus hærente, & strangula-
 tionē minitante, conquerebatur.
 Mox voce plane destituta, oculis
 appertis jacens, dextram manum
 atque pedem frequenter commo-
 vebat. Durabant hæc usque ad ho-
 ram tertiam matutinam. Post-
 quam enim mulierculæ vicinæ
 convocatæ varios fatus atque
 fumos adhibuerant, neque tamen
 hos & alia experimenta negotio
 sufficere animadvertenterant, Medi-
 cum accersebant: qui ægram ad-
 huc aphonam & anxiam valde, sed
 visu atque intellectu tamen præ-
 ditam

ditam inveniebat. Facies obscure rubebat, collum erat turgidum, lingua spumam cruentam volutabat. Venter sub fascia, qua regio umbilicalis constricta erat, ad rupturam tumebat, manusque imposita, modo in hypogastrio motum tremulum ac subsultorium, quadrantis horæ spatio ter quaterque recurrentem, modo globum, ex ilibus dextris subinde assurgentem, & per medium abdomen excurrentem, deprehendebat. Pulsus erat celer, cum duritie, extrema frigebant, & sudor copiosus in facie & pectore, mediocriter calentibus, hærebat, ægra ructitabat, alvus heri fuerat aperta.

P. C.

B

§§(10.)(§§
RESOLVTIO.

§. I.

Um foemina, modo descripta, jam dudum reconvalescit, nullumque ipsi amplius ex mora periculum immineat, lubet, priusquam ad consilium desideratum, & curationis methodum accedimus, naturam ægritudinis, ejusque causas, tanquam in præsentia adhuc ad decumbentis lectum adstaremus, benevolo lectori exponere.

§. II. Nomen affectus in frontispicio discursus hujus posuimus *suffocationem hypochondriaco hysterica*, quod a symptomate actionis vitalis, maxime urgente, & duobus tot malorum fontibus desumimus. Vocatur alias simpliciter *strangulatio uterina*, græcis πνιξ ὑστερικὴ, Helmontio *asthma muliebre*, Barbettæ *suffocatio hypochondriaca*: ipsæ vero ægrotae Heraclidi Pontico apud Galenum, l. 6. de L. A. cap. 5, ἀπνοι, id est, *non respirantes* erant. Aliis, *ad focum* potius mali, quam ad respirationis difficultatem respicientibus, *passio hysterica*, vel cum Paracelso, *Caducus uteri* audit: quos etiam Germani sequuntur, a quibus, *die Mutterbeschwerung/ Mutteraufsteigen/ & absolute die Mutter* salutatur.

§. III. Secundum vulgatam sententiam, est *Morbus malignus, cum subitanea totius corporis refrigeratione, & omnium quandoque facultatum læsa actione, a vapore maligno, ab utero ad partes superiores elevato, dependens*. Habetur hæc definitio in Costeri tabulis: sed est minus bona. Neque enim ejusmodi passio morbus dici potest: cum non ipsa actiones lædat, quod morborum proprium est, sed potius tota ex læsis actionibus conglomeretur. Quamvis enim exterius collum & venter, intrus vero diaphragma, ventriculus & intestina, ipseque subinde uterus figuram suam mutant, ista tamen hoc loco ad constituendum genus

genus minus sufficient, essetque proinde Jonstoniana descriptio melior, ubi generis loco *congeries symptomatum* ponitur: nisi (1.) symptomatibus, i. e. ipsis actionibus læsis, vim actiones impugnandi tribuisset: (2.) cum Costero, contra sensuum fidem, totius corporis refrigerationem allegasset, cujus contrarium tamen in nostræ ægræ pariter, ac subinde aliarum quoque superioribus partibus deprehenditur: & (3.) vaporis maligno, ex utero elevato, causæ tot ærumnarum munus assignasset.

§. IV. Tutius itaque putamus, id demum cum Meibomio, in diss. de hac materia, hystericæ passionis nomine dignari, *quando fœmina, cum gravi vitalium & animalium actionum læsione, respiratio intercipi, & illa quasi strangulari suffocarique videtur.* Est enim hoc phænomenon præ reliquis notabile, incurritque adeo in sensus adstantium, ut ipsæ mulierculæ, statum ægrotantium cognoscentes, eas, propter analogiam, uno ore hystericas appellent. In quo negotio eas minime iudicium fallit; modo non *soli utero, irregulariter moto*, omnem ubique culpam tribuant: cum interdum fœmina, *absque ejus vitio*, difficillimam respirationem, hystericæ, quoad externa, valde similem, incurrere possit, & in nostra etiam ægra, præter istum, etiam primæ viæ, sub hypochondriorum nomine comprehensæ, *ventriculus scil. intestina, mesenterium, ejusque vasa* laborent. Id quod in sequentibus non solum verbis demonstrabimus; sed ipsa etiam manus, abdomini ægrotantis imposita, testatur.

§. V. Haud igitur de ulterioribus signis, τὸ ὅτι declarantibus, erimus solliciti; id tantum acturi, ut explicemus, quomodo ab aliis affectibus, cum quibus symptomata quædam communia habet, & nonnunquam complicatur, distingui queat.

§. VI. Differt autem præsens ægra a syncopiticis, vere & stricte talibus, (1) ratione invasionis. Hæ enim prosternuntur sæpenumero desubito: illa vero jamdudum heri, & pridie, & nudius quartus præludia hujus fabulæ perceperat. Aliis torpor mentis, tinnitus aurium, oscitatio, pandiculatio, visus depravatio, dolores capitis & artuum, horumque gravitas, hinc cibi fastidium, cordisque palpitatio, & singularis *δυσάρεστος*, urina tenuis aquea, &c. præcursores insultus existunt. (2) syncopiticæ pallent & frigent, sicut mortuæ; nostræ rubebat facies, & cum pectore mediocriter calebat. (3) illæ sensu, motu ac respiratione destituuntur; hæc trahebat adhuc spiritum, quamvis cum difficultate, sentiebatque, quid cum se agebatur, manumque & pedem movebat. Quod si vero horum neutrum fecisset, non amplius *suffocatione*, sed *syncope* potius *hypocondriaco-hysterica* laborasset. Hoc enim, terminorū confusionem evitaturi, ponimus, ceu *νεκρῶν* hysterica strangulatione, stricte dicta, laborantium, ut *saltem unam* ex memoratis tribus actionibus adhuc exerceant: & putamus proinde, non solum eas hystericas, quas Galenus, loco supra citato, *sine sensu immobiles*, & *omnino sine pulsu* vidit, sed etiam fœminam, apud Plinium, septimo demum die ad vitam redeuntem, & quæ, testibus Vesalio, Riolano atque Paræo, jam sepulturæ destinatæ sepultæque fuerunt, una cum famosa ista Colonienfi, ex sepulchro domum revertente, omnes *syncope* & *asphyxia* correptarum catalogo fuisse inferendas. (4) dicunt equidem, insultus hystericae passionis *diutius*, quam syncopes, & *absque vitæ periculo* durare posse; nec non (5) hac affectas bene olentibus, ex utero vero laborantes fœtentibus recreari magis: sed utramque harum notarum suas limitationes admittere, patuit ex modo dictis, patebitque porro ex sequentibus.

§. VII. Ab *epilepsia* distinguitur passio uterina, (1) quod in hac sint motus convulsivi particulares, in illa universales. Unde concussiones graviores membrorum, a Galeno, l.c. observatae, *epileptica* magis, quam *hysterica* audiunt. (2) *hysterica* sciunt, quid actum sit in paroxysmo, *epileptica* minime. (3) caducis spumat os plerumque, strangulatis raro. (4) illae pulsum habent fortiolem, & (5) quando materiam pravam per uterum atque alvum in paroxysmo excernunt, cum nullo vel saltem exiguo levamine id fit, cum contra ea per talismodi excretiones passio uterina valde mitigetur,

§. VIII. Apoplecticae magis stertunt, manentque immotae, & adeo ἀναίσθηται, ut nec acclamationes audiant, nec vellicationes, aut puncturas, ligaturasque, & pilorum evulsiones percipiant, a quibus *hystericae* tamen commoventur. Sic illae quoque certius, ac citius intereunt, & fere nunquam plenum sanitatis vigorem, ut pleraeque harum, recuperant.

§. VIII. Quo minus vero nobis a Barbette passio *hysterica* sub *hypochondriaci mali* specie obtrudatur, consideratio subjecti, mox evolvenda, prohibebit. Neque etiam difficile erit, *dormientem ebriam* ab *hysterica*, ex ipso corporis habitu, integritate respirationis, pulsuque pleno, & vocem articulatam edendi facultate, quam paulo impetuosius concussa exeret, distinguere. Tandem & cum *vere mortuis* nemo unquam confundet ex utero strangulandas, qui ex §. 6 ad harum à syncopiticis discrepantiam animum adverterit.

§. X. Cognito sic τῶ ὅτι, ægritudinis recta ad τὸ διότι pergeremus, nisi ingens adhuc *de subjectis ac sedibus causarum* definiendis, autorum discordia componenda esset. De subjecto ut quod equidem nullum restat dubium, id

fœminino sexui soli proprium esse, cum viri (sicut per experientiam summorum medicorum, Wedelii, Pisonis, Sylvii, Highmori, Willisii, Ettmülleri, aliorumque constat) quando subinde haud dissimilibus uterinæ strangulationi difficultatibus premuntur, sub *hypocondriacorum* tamen classe adhuc comprehendantur. Inter fœminas autem vix unquam puellæ teneræ, aut decrepitæ anus, raro prægnantes, crebrius vero, virgines viro aptæ, viduæ juniores; & ex conjugatis steriles, aut viris frigidioribus copulatæ; similiter quibus per morbum menses restitere, puerperæ item, & quæ alias corpore cacochymico pollent, his tormentis subjiciuntur.

§. XI. Subjectum, *ut quo*, morbi scil. vel potius morborum, ac inde dependentium symptomatum, sunt partes corporis tam *fluida*, humores sc. & spiritus, quam *solida*; quæ in nostra ægra ita afficiuntur, ut parum absit, quin earum status p. n. in paroxysmo sensus non minus adstantium, quam ægrota moveat. Et quidem respectu *strangulationis, anxietatis & pulsus mutati*, sunt in collo ac medio ventre *fauces*, deglutitionis scil. ac respirationis viæ, & in his *membrana ac musculi pharyngis & laryngis*, cum *corde & diaphragmate*: in abdomine vero, respectu *tumultuum*, in eo exorientium, *stomachus, mesenterium & intestina*, potissimum autem *colon, & uterus*: in quibus omnibus tamen non ubique idem patiendi modus est. Quippe superiores spasmodice tantum crispantur ac stringuntur, ut fibræ earum breviores, cavitatesque arctiores fiant; patiuntur insuper ab aliis magis per consensum, aut accipiunt materiam peccantem aliunde: dum contra inferiores partim per consensum, ut superiores, spasmodicis tensionibus laborent; partim sibi metipsis crudos ac austeros humores præparent, a quorum orgasmo inflantur ac misere torquentur. §. XI.

§. XII. Quodnam autem subiectum causæ, sive focus tot ac multiplicium malorum sit, difficulter dicitur, abeuntque autores in partes diversissimas; quas tamen fere omnes in tres classes includere poterimus.

§. XIII. Prima classis comprehendit præter antiquissimos Medicos & Philosophos, Hippocratem sc. Platonem, Aristotelem, Aretæum, etiam mediæ ætatis Galenum, & recentiores Fernelium, Augenum, Spigelium, Laurentium, Riolanum, Sennertum, Sebizium, Helmontium, &c. qui omnes quidem *uterum* unanimiter, tanquam autorem omnium incommodorum accusant, sed in eo tamen a se invicem dissentiunt, quod alii *uterum totum*, alii tantum *testes & tubas* loco moveri, & instrumenta respirationis immediate afficere, ærisque reciprocationem impedire velint: alii vero non ipsa hæc viscera assurgere, sed *vaporem* saltem quendam malignum ab iis ad superiora eructari ajant, Helmontiusque ne hunc quidem admittat, sed *uterum* per *insensibilem* quendam *influxum & blas immateriale* in pulmones agere contendat.

§. XIII. Altera classis eos habet, qui nova & contraria prorsus incedentes via, *uterum ab omni reatu absolvunt*: ita tamen, ut quamvis formatos antiquorum de hysterica passione conceptus, meris somniis annumerent, minime tamen de subiecto, causa; & indole mali sententiæ eorum concordent. Quippe Carolus Piso, in *sel. observ. & consiliis de morb. a serosa colluvie ort. phænomena*, non magis capitis, quam aliarum partium actiones concernentia, & antea ab utero ipso, vel saltem consensu cum eodem derivata, motuum epilepticorum species facit, & in capite, spinali medulla, nervisque potissimum vagis, a *corrupta feri colluvie* produci scribit. Huic
in

in eo Willifius atque Sydenham adftipulantur, ut, ab utero recedentes, *primario potius nervosum genus atque fpiritus animales*, quam vel iftum, vel præcordia & refpirationis organa affici credant; fpirituum ἀλαξίαν autem, eorumque *illapsus impetuosos* in partes nervofas, ibi tumores, fpafmos, anxietates, actionumque perversiones excludere perhibeant. Aliter ftatuunt Highmorus atque Francifcus Sylvius. Quamvis enim ambo uterum excufent, uterque tamen peculiarem focum mali comminifcitur. Prior enim fedem fuffocationis in *ipfis pulmonibus, & vafis ac finibus cordis* quærit, quali in iis fanguis elaftice turgens, fyftolen non modo ac diaftolen turbet, fed etiam pulmones impediat, quo minus fecundum motum diaphragmatis atque thoracis moveri queant. Alter autem in Append. Prax. tract. 10. § 314 & feqq. *inteftinum tenue* allegat, unde flatus, & halitus diverfæ qualitatís attollantur; ut fcil. ab *austeris* in faucibus fensus *ftangu-lationis*; ab *acribus* vero & *viscofis*, œfophagi parietibus adhærentibus, ipfosque irritantibus, *continua deglutien-di neceffitas*, ac fi aliquid ibidem hæreret; & tandem ab *aquofis*, ad orificium ventriculi finiftrum æffidue affurgentibus, *languor & propenfio ad animi deliquium* oria-tur.

§. XV. Defumunt autem plerique, contra afcen-fum matricis difputantes, argumenta fua in genere quidem (1) ex firmo nexu hujus visceris cum vicinis: cujus intuitu jamdudum Galenus, l. c. eum ne quidem ad ven-triculi orificium elevari poffe fcripferat. Sylvius au-tem, §. 310, omnem loci mutationem uteri *plane imposfi-bilem*, & Graafius eandem, fi faltem ad umbilicum ufque fieret, cum fummo cruciatu, anique & pudendorum ad interiora retractione conjunctum iri putat. (2) ex dis-
fectio-

sectionibus mulierum, omnium consensu, hysterica passione defunctorum, in quibus uteros sanissimos prehenderunt. (3) ex quorundam virorum hypochondriacorum pathematibus, per omnia iis similibus, quibus sequior sexus affligi dicitur.

§. XVI. In specie autem pro Pisone, Willisio ac Sydenhamio pugnare videntur exempla foeminarum, de nullo vel mensium defectu, vel ulla alia circa uterum mala constitutione conquerentium; quas tamen una vel altera vehemens animi perturbatio, ira, v. g. terror, imo odor aliquis fortis, suffocationis hystericae æmulæ periculo exponunt. Nonnullas dolores dentium, aut capitis, aut alterius alicujus partis primo vexant, quas postmodum subinde ventris tormina invadunt, & ipsa denique strangulatio prostermit. Accedit & hoc, quod tantum non semper, post superatum paroxysmum, capitis dolorem & languorem virium patiantur, affectibusque soporosis facile passio hysterica se jungat, tollaturque per sternutationes & odora menta naribus admota.

§. XVII. Verum enim vero quamvis nos uterum neque cum Platone ζῶον ἐν τῇ θυμῇ καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ, & cum ipso, aliisque multis valde vagabundum statuamus; neque decantatis vaporibus, exinde ad superiores regiones exsurgentibus, multoque minus immateriali alicui regimini, ac incorporeæ in distans actioni multum tribuamus; nec etiam secundæ atque tertiæ objectioni penultimi. §, aut in proximo §allatorum argumentorum certitudinem indubium vocemus; nihil tamen videtur impedire, quo minus asseramus, uterum pariter ac hypochondria, nunc singulatim, nunc conjunctim focum ægritudinis constituere, & modo alterutrum eorum, modo utrumque, pro renata idiopathice, aut per consensum laborare; ut, v. g. vel ute-

rus ægrotans hypochondriis, & hæc vicissim isti morbo-
sam maculam inurant; vel ambo a quodam tertio in so-
cietatem p. n. status pertrahantur.

§. XVIII. Hæc vero est ipsa tertiæ classis autorum
sententia, quam non solum autoritas exc. Wedelii, Ett-
mülleri, aliorumque medicinæ procerum tuetur, sed ipsa
quoque nostra ægra sequi jubet. Adducemus itaque
primo argumenta, quæ *in genere uterum & hypochondria*
respiciunt; quibus statim subjungemus, quæ in specie in
nostra ægra notatu digna videbuntur.

§. XIX. In genere igitur pro utero pugnat (1) *na-
turalis ejus aptitudo*, ut munus foci atque fontis tot malo-
rum gerat. Habet enim (a) innumeras *fibras membra-
naceas & nervos*, ab intercostali, ejusque plexu mesarai-
co maximo, & medulla ossis sacri, in quibus spiritus *ævo-
mōnes* hospitantur. (b) *fibras musculares*, instrumenta mo-
tus. (c) *vasorum & sanguinis elastici insignem copiam*. (d)
glandulas, in sua testiumque substantiâ quam plurimas,
quæ lympham, facile corruptibilem, & ad flatus tumo-
resque producendos aptam, tractant. (e) totus est poro-
sus, ut multum humidi, instar spongiæ, suscipere queat. (f)
si apud Willisium, cap. 10, de morb. convuls. tumor exi-
guus, subter osse pubis hærens, virginem hysterice stran-
gulatæ simillimam reddere potuit; si digitus extremus
læsus totam machinam convellit, quidni id uterus præ-
stet, qui cum capite & corde, visceribusque abdominis
amplissimum consensum habet: de quo Harvæi *exerc. de
part.* videatur. (g) si liquor ejus, seu veterum semen mu-
liebre, in statu naturali ciet libidinem, in p. n. autem go-
norrhæam & furores excitat, quidni etiam strangulatio-
nes? (h) destinatur etiam in naturali statu excretioni inu-
tilium humorum, a quibus facile, si stagnant, læditur. (i) in
par-

partu exponitur subinde aëris contactui. (2) Præ reliquis huic malo nobiles, viduæ, puerperæ, & sanæ libidinosæ sub-
jiciuntur, ut supra ex § VI. liquet, in quibus semen, vel men-
ses, vel lochia, copia, acredine, aut motu, & quidem nunc
seorsim, nunc simul peccant. (3) a fluxu mensium inordi-
nato veniunt sæpenumero dolores entero - mesaraici,
hinc procedente tempore stomachici, qui deinde respira-
tionem turbant, & tandem caput quoque feriunt, donec
ægrotum plane strangulent. Id quod in fluore albo quo-
que evenire, ne Willisius atque Sydenhamius inficiantur.
(4) In hysteriarum cadaveribus haud semel tubi, testes,
ipseque uterus tumoribus ulceribusque obsessi ostendun-
tur. Tales viderunt Vesalius, Bauhinus, Riverius, & Die-
merbroeck. Riolanus, anthropogr. lib. 2. describit testes
virgineos, ad pugni magnitudinem materia serosa una
cum tubis turgentes. (5) A vitriolo Romano, cum trauma-
tico decocto in uterum injecto, vidit Harvæus symptoma-
ta hystericis similia. Ex quibus patet, quid ab humoribus
austero acidis, quos in utero nonnunquam gigni, nemo
forsan ambigit, sit metuendum. (6) Ex utero si effluit
materia, aut flatus erumpunt, insultus finis instat. (7) Me-
morabilia sunt verba Willisii, l. c. p. 119, *dislocatio uteri pu-
erperis mox a partu interdum contingit; scil. cum uteri cor-
pus capacius factum, & recens inanitum, non recto in loco
intra pelvim subsidet, verum superius ad latus illius modo
dextrum, modo sinistrum declinat, ibidemq., instar marsupii
constricti, in molem ingentem ampliatur. Quid si jam con-
tingeret, ut talis bursa clausa a lochiis retentis, aut aliis vi-
tiosis humoribus fermentescentibus in magnam molem
iterum expanderetur, annon daretur ascensus ejus p. n.
possetque respirationi ingens obex poni?* (8) Supponit B.
Meibomius, in utero fermentum, quod in statu naturali,

tempore pubertatis, actuat, totum corpus alterat, mensium fluorem & appetitum ꝑ excitat. In p.n. autem statu, quo justo plus vel minus MSeam exagitat, varios quoque excludit morbos, & in his suffocationem quoque: cujus paroxysmorum magnitudo & duratio ex gradu corruptionis laudati fermenti ita dependet, ut una mulier post lapsum bidui aut tridui sese recolligat; alia vero diu adhuc cum ventriculi debilitate, dolore dorsi & capitis, vertigine, cordis palpitatione &c. cogatur colluctari. (9) Tandem provocant nonnulli ad juvantia & nocentia, genitalibus & hypogastrio applicata, quorum virtus citius ad uterum, quam alias partes remotiores pertingit, hystericaque passionem, pro renata, excitat aut tollit. His addunt, malum cedere, aut præcaveri, si menses atque lochia redierint, si per conjugium excuterentur seminales loculi, si foemina conciperet, aut uteri prolapsum pateretur.

§. XX. Sicut autem hæc & similia, cum grano salis æstimata argumenta, uterum plus minus suspectum reddunt, quo eorum plura, aut pauciora ad ægrotæ statum applicari queunt: ita nec de nostra dubitandi locus est, ejus matricem ad recitatas passiones ansam porrexisse, si cogitaverimus, quantam debilitatem istud viscus ex πολυτοκία, gestatione gemellorum, partuque prorsus infelici sibi contraxerit, quid in aliis lochia retenta efficere valeant, & quantum nostræ eorum reditus levaminis attulerit; ut in curatione audiemus. Nec est reticendus constrictionis sensus intra genitalia, quem ægra cum tumore ventris & torminibus, lochiorumque subsistentia percepit, quoties infanti mammas præbuit. Persvasi enim sumus, si Regnero Graafio tale quid in sua praxi obtigisset, aut is ex Galeni lectione cognovisset, obstetrices, id
sedulo

sedulo agentes, in hysteris cervicem uteri non modo ad latera, sed etiam ita versus superiora retractum invenisse, quasi totus uterus sursum motus sit; aut interdum ipsa genitalia cum intestino recto adeo versus interiora stringi atque claudi, ut nec clysteribus, nec pessis pateant, &c. ipsum sententiam, de ascensu uteri impossibilitate, quam potissimum ex huius phænomeni in hysteris absentia formaverat, fuisse mutaturum.

§. XXI. Cognita jam mala constitutione uteri, restat, ut ostendamus, in nostra pariter ac aliis primas vias quoque focum ejusmodi infirmitatibus præbere. Siquidem (1) multæ, imo plurimæ hysteriarum nomine infames, extra paroxysmi tempus de ventriculi debilitate, & inde nato capitis dolore; de cruditate item nunc acida, nunc biliosa, ardore ventriculi, anxietate post cibum, ructibus, flatibus, &c. verbo: de malo hypochondriaco conqueruntur. (2) Suscitatur insultus facile ab erroribus diætæ naturalis: ut proinde nonnullæ vix dulciora, aut alia fermentescentia degustent, quin periculum invasionis subeant. (3) multæ non tam de angustia asperæ arteriæ, quam gulæ conqueruntur: vel saltem hanc ista priorem sentiunt, ut ne medicamenta quidem deglutire queant: id quod nostræ etiam accidisse, infra legere dabitur. (4) Terminus insultus subinde est vomitus ac diarrhœa; egeruntque tunc imprimis per superiora acerba, acida, flava & viridia; ut pateat, humores, in stomacho & intestinis corruptos, facultatem expultricem stimulasse. Hoc loco mirabilis est Sydenhamii pertinacia, in asserenda sua hypothese, ab ἀραξία spirituum animalium, iisque, denso glomere in ventriculum ac intestina impulsis, ejusmodi motus potius, quam ab excretis vitiosis dependere: cum navigantes, antea sanissimi, mox ex jactu ma-

ris, infantesque in convulsivis paroxysmis, æque ac hysterica, etiam post iterata cathartica, viridia excernant. Sed ipsi opus adhuc est ostendere, a depravata bile non posse nervos atque spiritus, ad concitandos vomitus & sedes irritari. Deinde navigantes *quosdam*, (neque enim omnes vomunt,) non jam scatere humoribus corruptis, aut bonos per vertiginem, a fluctuatione navis introductam, aerisque marini singularem dispositionem non perverti; & tandem in visceribus infantium & foeminarum, subinde per crebras purgationes adhuc magis debilitatis, non posse novas cruditates generari, aut ex reliquo corpore caco-chymico adduci. (5) dictum est, hystericas esse flatibus obnoxias, & affliguntur nonnullæ adeo ab illis, ut, simul ac abdominis fascias relaxant, mox venter intumescat, & respiratio sufflaminetur. Occupant autem flatibus non solum cavitationem intestinorum, sed etiam intra duplicatas tunicas mesenterii concluduntur, easque in tumores distendunt, ægerrime solubiles. Cujus rei exemplum apud Willisium, l.e. extat. (6) Tandem huc denuo citamus mares hypochondriacos, cum foeminis hystericis similia pathemata, certe non ex utero, sed primis viis potius experientes: ut inde bonam nobis formare liceat consequentiam, sic etiam in sequiori sexu non semper, vel non solum saltem uterum hystericarum strangulationum focus esse.

§. XXII. Videtur equidem Clariss. Meibomio vix credibile, virorum ullum unquam symptomata, in foeminis hystericis, sic accurate dictis, occurrentia sustinuisse; cum sibi & parenti in praxi diffusissima talis haud obtigerit: nec, etiamsi per omnia in utriusque sexus ægris similia phaenomena occurrerent, proinde in sequiori uterum ab omni reatu absolvendum, sed ita potius concluden-

dendum esse, viros, ex alia quacunque causa, eadem ratione, ac foeminae ex utero vexari solent, affligi posse. Sed licuit videre viros ejusmodi Wedelio, Willisio & Ettmüllero, nec par est incusare uterum insontem, ubi sola hypochondria in culpa esse constat.

§. XXIII. Postquam hoc modo duos eximios fontes, unde tot symptomata propullulant, deteximus, jam ostendendum erit, qua ratione, & quo ordine singula inde emergant. Si Fernelium, Stupanium, Ranchinum, Jonstonum, Pisonem, Sennertum, Riverium, Bartholinum, Sebizium, &c consulimus, audiemus, vaporem malignum, & instar veneni torpedinis, aut phalangii, sub exigua mole magnam efficaciam possidentem, ex utero, trans poros, vasa & nervos assurgentem, unicam & proximam suffocationis uterinae causam esse, & functiones partium, ad quas pertigerit, offendere. Verum nec vapor, undecunque ille venerit, nec alia res ulla immediate symptomata producere potest: quia his *omnibus, & solis, & semper* competit, ut nec *existant sine morbo*, nec sine interventu ejus *aliud ex alio* proveniat.

§. XXIII. Huc igitur ad causae proximae, vel potius, ob multitudinem tot differentium phaenomenorum, ad causarum proximarum officium suscipiendum, citanda erit tota triga generum morborum: quia tot actiones laesae, mutatae qualitates, & anomaliae circa excernenda & retinenda, nunc solutas, vel solvendas saltem unitates, aut vitiatas conformationes solidarum partium, nunc fluidarum crasin & temperiem perversam prius & proxime supponunt, easque demum, sicut umbra corpus, insequuntur.

§. XXV. Hoc pacto causae mediatæ proximioris censum subit omne, quod in utero ac primis viis natum

rum est acidum, acre, austerum, elasticum, & quicquid vel mole sua, vel qualitate aliqua tactili, & superficie inæquali cuspidata, hamata, ferrata; vel denique motu indecente, nervosas, musculosas, aliasque sensu præditas partes irritat, in spasmos stringit, concutit, distendit; & vel hoc pacto, mediantibus partibus solidis, spirituum, sanguinis, aliorumque humorum motus auget, minuit, ac invertit: aut immediate sese his immiscendo, eos acuit & rarefacit, aut obtundit & inspissat; ipsamque denique naturam quasi excitat, admonet, stimulat, ut suas copias adversus hospites ejusmodi peregrinos colligat, vimque vi repulsura, solidas ac fluidas corporis partes irregulariter, & cum molestia sæpe totius animalis commoveat.

§. XXVI. Materiæ causarum harum sunt particule Æthereæ, Aeræ, terreæ, aqueæ, diversimode inter se conjunctæ & modificatæ, ut ad effervescentias, fermentationes, rosiones, irritationes, &c. producendas aptæ fiant. Has suppeditant equidem jam, ut diximus, uterus & primæ viæ, & idcirco merito male audiunt: sed minime id facerent, nisi res naturales, non naturales, atque p. naturales occasionem & materiam porrexissent, ut vitia ejusmodi in corporis œconomia gignerentur.

§. XXVII. Stat igitur inter remotiores causas primo loco temperamentum sanguineo phlegmaticum, in corpore foeminino, simulque teneriori: quod sicut a coctionibus viscerum debilioribus hucusque continuatum est, ita eas vicissim quoque tales reddidit: ut in ejusmodi corpore nunc facile cruditates generentur, & generatæ postmodum promptius & manifestius lædant: quia solidarum partium mollior textura a levissimis irritamentis afficitur. Id quod hætenus evidentius, quam olim factum est, quia crebriores partus, & inprimis duo difficiles ultimi

ultimi vigorem nativum vehementer debilitarunt.

§. XXVIII. His accesserunt diætæ nocumenta, quæ quidem verbis exaggerare minus necessarium est, cum ipsa res loquatur. Frustra enim operose ostenderetur, placentam pinguem, vinumque novum, tartaro suo crudo turgens, & cerevisiam faculentam in ventriculo puerperæ, vix ab orco revocatæ, potuisse vitiosam fermentationem suscitare, inque crudissimam materiam peccantem degenerare: cum misera ægra non solum effectum horum errorum plus satis senserit, sed etiam quam imprudenter, obiter vestimentis tecta, & diu extra lectum manens, per inferiorum partium refrigerationem, lochiis exitum præcluserit, ut postmodum per terrorem tanto magis spiritus & humores in ἀταξία lapsi sint.

§. XXIX. Quod si jam singula pathemata ægræ nostræ, prout in casu sese offerunt, propius contemplari, & hæcenus in genere quasi dicta, ad species applicare volumus, occurrunt primi omnium dolores post exclusum foetum, qui haud raro majorem molestiam puerperis creant, quam foetum egressurum præcurrentes. Distingui possunt in *veros* & *spurios*. Illi sunt *conatus naturæ*, quando humores, gestationis tempore in vasis & substantia uteri collectos, per hujus & vicinarum partium spasmodicam contractionem expellere nititur. *Spurii* hærent interdum tantum in *intestinis* & *mesenterio*, interdum autem copulantur cum veris, & tunc fere actionem naturæ circa uterum remorantur. Id quod in nostra quoque accidisse putamus, cui sine dubio simul orificium matricis, in partu difficili ab obstetrice, situm vitiosum foetus corrigere gestiente, durius tractatum, dolebat. Erant autem hac vice etiam conatus ipsius uteri, lochia expressuri, præter

morem dolorifici. Cum enim hæc ob aërem, durante partu & extractione foetus mortui, ad uterum admissum, in grumos abirent, & ægrius fluerent, natura majori molimine eorum expressionem instituebat, quam vires debiles puerperæ ferre quibant. Erat igitur medicamentis opus, non solum *paregoricis*, *progenitalibus*; sed etiam *carminativis*, *blande solventibus*, & *anodynis*, pro intestinis & utero: ne ab ulterioribus torminibus, iisque per moram auctis, vires magis prosternerentur, & reliquum nervosum genus in lethiferum consensum traheretur.

§. XXX. Longe diversa ab his erant tormina, quæ nostra die sexto a feculenta cerevisia, & corporis refrigeratione patiebatur: quippe sedem eorum constituebant intestina; causam formalem rosio, distensio & intentata solutio continui; materialem humores crudi, fermentescentes, acres & elastici.

§. XXXI. Tumorem abdominis, die 4, duorum infantilium capitum figuram referentem & stabilem, æque ac istos, die 7 perceptos, tremulos, subsultantes, & ex ilibus trans abdomen excurrentes, non meros intestinales, sed simul quoque uterinos fuisse, colligimus, (1) ex causis occasionalibus, erroribus scil. diatæ, lochiorum retentione, & perpeffo terrore. (2) ex symptomatum conjunctorum, & tot actiones vitales atque animales concernentium, multitudine. (3) quod alvi repetita solutio, vomitus item, & excretio per uterum sanguinis grumosi, flatuum atque liquaminis corrupti, levamen attulerit.

§. XXXII. Dolor capitis, vertigo & visus hebetudo oriebantur d. 5 a materia acri, quæ membranas vellicando, crispaturas dolorificas, & spirituum animalium motus irregulares faciebat, imo per distorsiones nervo-

rum opticorum sufficientem eorum influxum prohibebat. Sunt qui talismodi symptomata facultatis animalis a consensu capitis cum ventriculo fieri putant, & hunc male affectum esse, ex appetitu imminuto colligunt. Sed quid obstat, quo minus causam mali ex sanguine impuro ad caput delatam, ibidem idiopathicam ægritudinem excitare, & ventriculum facultatemque naturalem etiam hoc loco antiquum obtinere, asseramus? quatenus non tantum ex omium fere reliquarum partium corporis, sed animæ ipsius quoque passionibus, & phantasiæ lufibus manifestum ac subitaneum detrimentum patiuntur. Cujus rei veritatem quilibet in seipso experiri solet, quando dolore capitis, aut saltem pedis graviter affectus, non æque esurit; aut sanus ac esuriens ab insperato gaudio, metuque & tristitia, aut ex aspectu rei nauseabundæ statim omne edendi desiderium sibi extinguere sentit.

§. XXXIII. De reliquis pathematibus earumque causis, duæ discrepantes prostant sententiæ: quarum prima pleraque ex ventriculo resultare putat. Postulat autem hæc sibi concedi, stomachum humoribus acribus, austeris plenum esse; eoque concesso, ructus & vomitus, quorum in curatione mentio fiet, ab irritatione fundi & laterum stomachi derivat. Hinc pergit, ab eadem materia orificium sinistrum, & simul cum hoc carnosorem substantiam diaphragmatis, istud arcte ambientem, violententer contrahi, & sic cum maximo labore inspirationem fieri. Oriri hinc, ex suffocatione imminente, maximas anxietates, easque adhuc a nervis octavi paris, simul affectis, insigniter augeri; cum, hisce mediantibus, cor ipsum in motu suo perturbetur, ut, propter denegatam justam diastoles dimensionem, frequentius pulsare, imo nonnunquam plane feriari, & statum syncopes subire adiga-

tur. Eodem tempore & gulam, junctamque huic laryngis cavitatem stringi, ut ista cuneo occlusa videatur, hæc vero aërem cum sono stridulo transmittat. Hinc etiam nec vocem edi posse, cum, præter hanc morbosam viarum spiritalium conditionem, etiam nervi recurrentes, cum vagis, unde oriuntur, convulsione partem sustineant.

§. XXXIV. Altera sententia non contradicit equidem allatis argumentis; cum in masculino genere apprimè locum habeant, & causas ructus, vomitus & impeditæ deglutitionis satis bene explicent: sed sibi tamen libertatem vindicat, phænomena residua ex vitio humorum motu potius, quam stomachi regimine deducere. Quem in finem præsupponit (1) ægram habuisse texturam partium mollium delicatam, facile ad spasmos irritabilem (2) Tonum viscerum & musculorum debilem, elasticisque causis minus resistere valentem. (3) humores vitio temperamenti, πολυτοκίας, errorum diætæ, partuumque difficilium, minus fuisse bonos; sed, pro renata, ad stases, ebullitiones, & motus alios inordinatos aptos. (4) per refrigerationem corporis & terrorem humores in mesenterio, intestinis, utero, statim concepisse. (5) in loco calido stagnantes, fermentationes, acridinem & vim elasticam contraxisse. (6) a motibus spasmodicis sanguinem aliosq; humores, utiles æque ac inutiles, in p. n. motus abripi, & contra circulationis leges, in uno latere magis moveri, quam in opposito, plusque in unam partem pelli, urgeri, premi, quam in vicinam. (7) naturam ipsam turbulentum statum corporis sæpe adhuc magis turbare; quatenus alicui parti opem latura, aut materiam peccantem inde expulsura, huic & simul aliis vim facit.

§. XXXV, Sic facile patebit, ex qua ratione die 4
calor

calor corporis fuerit auctior: quia particulæ crudæ, ex placenta & vini fermentatione natæ, naturæ ansam obtulerunt, febris intermittentis paroxysmo simile quid occipere, ut materiam peccantem ex massa sanguinea expelleret.

§. XXXVI. Quando vero ægra die 7, post refrigerationem crurum & abdominis, genitalia intus manu quasi stringi, & ventris tormina redire sensit, jam dudum insequentium pathematum initium habuit; donec per supervenientem subitum terrorem majores turbæ motusque, sibi invicem contrarii, in partibus, hætenus debilitatis, orirentur. Videtur autem vero valde simile, tunc partem unam uteri & intestinorum, in primis coli, & ipsius quoque mesenterii, a fermentatione stagnantium humorum tumuisse, aliam ab austeritate convulsam riguisse, aliamque iterum ab acredine irritatam tremuisse, & sic sanguinis a superioribus ad hæc regiones descensum fere interceptum, ex parte autem eundem per hepar ad superiora vehementius promotum esse, ut a copia ejusdem præcordia & collum pene opprimerentur.

§. XXXVII. Neque enim cor regere potuit tantam molem: hinc pulsus fuit frequens, urisitque anxietas extrema, & animi deliquium; hinc aëris admissio laboriosa & sonora, & vox suppressa; hinc collum redditum turgidulum, & rubuit, & sudaverunt superiores partes: ubi scilicet diaphragma a turgentibus visceribus abdominis perpetuo intra thoracem elevatum mansit, & vasa sanguifera ac muscoli laryngis atque pharyngis cruore adeo infarcta fuerunt, ut eum intra oris cavitatem, ejusque ferum extra poros cutis dimitterent.

§. XXXVIII. Est itaque strangulatio hypochondriaco-uterina affectus terroris & periculi plenissimus: quia

principes affligit facultates, necique proximas ægrotas facit. Quam etiam nullatenus effugiunt, si sæpius & simili ferocia redierit, ut tandem misere per syncopen, aut apoplexiam finem vitæ patiantur. Nonnunquam gravis succedit epilepsia, quæ diu quoque incurabilis persistit, aut redditur corpusculum cachecticum, ut tandem pereat hydrope. Hoc autem peculiare, & dignum pensitatione est, quod citius dicuntur paralyticæ sanari posse, ex passione uterina tales factæ, quam si ex alia quacunque causa eadem fuerint correptæ.

§. XXXIX. Sed nostræ animus refocillabit bona evadendi spes, quam ætas florida, (seniores enim raro plene liberantur,) suppeditat, & novitas affectus, ex causis potius externis & mobilibus, quam viscerum intimiori atque radicata depravatione nati. Durabit tamen per unum alterumque mensem corporis debilitas, & reconvalescens toties ex utero, vel stomacho & hypochondriis affligetur, quoties ab erroribus diætæ, & illuc pertinentibus commotionibus animi non studiose abstinerit. Redibit autem valetudo integra, cum redeunte vere, si sensim corpus a cruditatibus depuratum, & visceribus suum robur redditum fuerit.

§. XXXX. Hæc vero omnia, tanquam futura, cum tanto majori animi confidentia eloquimur in præsentia, quo certiores sumus, nostram per gratiam divinam, & statim recitanda medicamenta, pristinam recuperasse sanitatem, eaque hodie frui integerrima.

CURATIO.

Contra dolores post partum, die 2 Januarii modo a dorso versus inguina tendentes, modo ibidem subsistentes, aut abdomen pervagantes, ipsaque genitalia obsidentes, adhibebantur sequentiæ cum successu

Rx. Ess. theriac. cort. aurant. ʒj ℥. castor. ʒj anod. ʒ℥.

nit. dulc. gtt. XX. M. D. S. Mixtur, davon alle 4. Stunden 32. Tropffen mit Bier zu nehmen

Rx. cin. nat. ocul. ☉ ppt. ½ ℥. alis cach. Ludov. āā gr. XXIV. Laud. op. c. castor. gr. iij. eleof. cort. aurant 3℥. M. F. pulvis. D. S. auf 4. mahl / allezeit 2. Stunden nach den Tropffen in Melissen oder Zimmet = Wasser.

Rx. Ungt. nervin. martiat. ☉ byosc. laur. ā 3ij, destill. aneth. anis. fœnic. cort. aurant. chamam. rom. ā gtt. vj. M. f. Linimentum, D. R. Säcklein den Rücken / Lenden / Bauch und Schoos alle 2. Stunden warm zu schmieren.

Rx. Rad. Zedoar, levistic. ā 3ij. Herb. matric. abrotan. meliss. Flor. cham. hort. melilo. sambuc. ā Mj. sem. 4. calid. maj. ā 3ij. Bacc. Laur 3℥. Incis. cont gr. m. includ. sacculo lato. D. S. Säcklein/nach dem Schmieren gewärmet auf den Leib zu legen.

Genitalia ungebat obstetrix ungu. de althea & pingv. gallinae, & apponebat spongiam, decocto fl. sambuc. malv. marrub. artemis. sem. carv. fœni. grac. cum cerevisia parato, imprægnatam, d. 3. erat puerpera omnium dolorum expers. d. 4. adversus calorem febrilem & inflationem abdominis revocabatur sacculus in usum, atque linimentum, a quibus pridie levamen senserat, & simul sequentia interno usui destinabantur.

Rx. Mist. simpl. 3ij. ess. ther. aurant. ā 3j anod. 3℥. M. D. S. Mixtur, davon alle 6 Stunden 32. Tropffen im Biere.

Rx. ocul. ☉ ppt. ½ diaph. 4alis, ā gr. XXIV. ☉ puri gr. viij, el. citr. aurant. ā gr. V. M. f. P. D. S. Pulver / auf 4. mahl / zwischen den Tropffen in Holunder Bluth und Zitwer = Wasser zu nehmen.

Cum d. 7. hora tertia matutina Medicus ad ægotam in ipso paroxysmo vocaretur, ingentem apparatus remediorum domesticorum pariter, ac pharmaceuticorum offendebar. Accenderant enim mulierculæ alas perdicum, & post harum consumtionem anferis; aliæ corn hirci, aliæ verrucis, a tibiis equarum desumptis, suffiebant; aliæ castoreum & asam foetidam, in petia ligata, & aceto spicato madentia, naribus admovebant; aliæ allium contusum ori ingerebant; aliæ ex ~~Fe~~ accenso, & scopis,

Cum hora 9. matutina Medicus ad ægram reviseret, inveniebat eam in lecto sedentem, & insculum edentem. Evomuerat post alteram dosin misturæ ingentem colluviem pituitosam, aufteram, viridem, luteamque & spatio duarum horarum aliquoties ad Latrinam ducta alvum deposuerat, ut clystere non esset opus. Redierant quoque lochia; sed foetida & pessime colorata, eruperantque cum flatibus, explosis cum sono ex genitalibus. Detumuerat equidem venter, sed audiebantur tamen adhuc in eo murmurantes venti, conquerebaturque ægra de insigni debilitate & lassitudine artuum, ὀσσεὸν ὀπῶ simili. Cum vero aliquamdiu quieti indulgeret, cibisque enchymis & medicamentis hæctenus adhibitis, similibusque *cordialibus, stomaticis, uterinis, balsamicis, absorbentibus* &c. Ipsi prospiceretur, paucorum dierum spatio satis commode se habebat. Die 18. minitabatur alvus, per triduum obstructa, novos motus: sed statim per *clysterem*, nuper in cellam repositum, ipsis cum egregio successu occurrebatur. Haud ægre feret Lector benivolus, quod in recensione remediorum parciores fuerimus: putavimus in præsentia nostrum tantum esse, fideliter recitare quæ præsentem ægram juverint, quibus addere, quæ aliis profuerunt, non erit arduum.

*DEO sit Laus & Honor in
secula.*

Cum enim in manu Mithras ad agrum revelaretur, inveniret
 etiam in ipso locum, & in eodem agerem. Inveniret
 post aliam domum, in qua etiam agerem collatum inveniret
 agerem. Inveniret etiam in ipso agerem, in quo etiam
 quosdam latrones deest, qui in ipso agerem non
 ter opus. Reliquum quodque in ipso agerem & in ipso
 locum, etiam in ipso agerem, etiam in ipso agerem
 labor. Inveniret etiam in ipso agerem, etiam in ipso
 agerem in quo inveniuntur etiam in ipso agerem, etiam in ipso
 ingeni debent etiam in ipso agerem, etiam in ipso
 vero etiam in ipso agerem, etiam in ipso agerem, etiam in ipso
 dicuntur etiam in ipso agerem, etiam in ipso agerem, etiam in ipso
 etiam in ipso agerem, etiam in ipso agerem, etiam in ipso
 tur, paucorum dicuntur in ipso agerem, etiam in ipso agerem. Die
 18. inveniuntur etiam in ipso agerem, etiam in ipso agerem, etiam in ipso
 sed etiam in ipso agerem, etiam in ipso agerem, etiam in ipso
 etiam in ipso agerem, etiam in ipso agerem, etiam in ipso
 videri, quod in ipso agerem, etiam in ipso agerem, etiam in ipso
 potest in ipso agerem, etiam in ipso agerem, etiam in ipso
 que praeterea agrum invenit, quibus adhaere, quae
 aliis praeterea, non erit agrum.

DEO in laus & Honor in

seculum.

152 (153)

